

نامزدی با طعم پشیمانی

از روزی که 2 نفر نیت ازدواج می‌کنند تا زمانی که سر سفره عقد بنشینند، راه بسیار دور و درازی در پیش است، یادتان باشد...

سلامت نیوز: از روزی که 2 نفر نیت ازدواج می‌کنند تا زمانی که سر سفره عقد بنشینند، راه بسیار دور و درازی در پیش است، یادتان باشد درست از زمان نامزدی تعهدات عقلی و اخلاقی و البته قانونی بر ذمه طرفین قرار می‌گیرد، کم نیستند آنهایی که بر این باورند تا سرخانه و زندگی خودشان نروند، وقت دارند از گردونه تعهد به فرد مقابل خارج شده و به عبارتی، این مثل نه خانی آمده و نه خانی رفته را اجرا کنند. اما درس‌های بعد خواهید دانست همیشه راهی برای احقاق حق هست.

یک تعریف ساده

به گزارش سلامت نیوز به نقل از حمایت؛ نامزدی به دورانی از زندگی اطلاق می‌شود که پس از توافق اولیه آنها برای ازدواج در آینده آغاز شده و با بستن قرارداد نامزدی یک تعهد اخلاقی و حقوقی ایجاد می‌شود. طرفداران دوران نامزدی در دو گروه مذهبی و غیرمذهبی جای دارند. طرفداران مذهبی معتقدند که هرگونه رفت و آمد و معاشرت دختر و پسر بدون عقد موقت یا عقد دائم، خلاف شرع است و به همین دلیل نامزدی بدون محرمیت را نادرست می‌دانند. منظور این گروه از دوره نامزدی دوران میان عقد و عروسی است. قانونی مدنی ایران در مواد 1035 تا 1040 مقرراتی را در این باره وضع کرده است. در این گزارش افرادی با این تفکر مورد توجه قرار گرفته‌اند آنهایی که بینشان خطبه عقد جاری شده اما هنوز زیر یک سقف زندگی نمی‌کنند.

تاکید می‌کنیم که کلمه «نامزدی» همانگونه که از لفظ آن برمی‌آید به معنای زدن نام است. و پس از آن نام زن به عنوان زوجه بر مرد و نام مرد به عنوان زوج بر زن نهاده می‌شود. به عبارتی نامزدی یا وعده ازدواج، قراردادی است که بین دو نفر، به منظور ازدواج در آینده، نهاده می‌شود. براساس ماده 1035 قانون مدنی، وعده ازدواج، مسوولیتی ایجاد نمی‌کند، حتی اگر تمام یا قسمتی از مهریه که بین طرفین برای موقع ازدواج مقرر شده نیز پرداخته شده باشد. بنابراین، هر یک از زن و مرد، تا زمانی که بین آنها عقد جاری نشده باشد، می‌توانند از ازدواج، امتناع کنند و طرف دیگر نمی‌تواند به هیچ وجه او را مجبور به ازدواج کند و یا به دلیل امتناع از وصلت، از طرف مقابل خسارتی بگیرد. به عبارتی عقد نکاح در قانون مدنی ما فقط از طریق جاری شدن صیغه عقد تحقق می‌یابد و بدون انعقاد عقد، هیچ رابطه حقوقی بین زن و مرد بوجود نمی‌آید، حتی اگر دختر و پسر قبل از اجرای صیغه عقد، تحت عنوان نامزدی، به ازدواج با همدیگر متعهد شوند و برای تخلف از آن مبلغی را به منزله التزام معین کنند این تعهد مورد حمایت قانون نیست و بی اثر است و مبلغ التزام شده نیز قابل مطالبه نیست.

پس در نامزدی به معنای اول، هریک از طرفین قبل از وقوع عقد حق دارند که از وصلت امتناع کنند و هیچ عاملی نمی‌تواند آنها را به ازدواج مجبور کند و هرگونه تعهدی در این نامزدی بلااثر و باطل است و همانگونه که ماده 1035 صراحت دارد قبل از اجرای صیغه عقد هیچ اجباری برای طرفین وجود ندارد و هریک از آنها می‌توانند بدون عذر موجه از وصلت خودداری کنند و طرف مقابل نمی‌تواند او را مجبور به ازدواج کند.

برخی مسوولیت‌های قانونی

از آن جا که ازدواج، قراردادی مهم است، قانون گذار به مرد و زن امکان داده است که تا آخرین لحظه قبل از وقوع عقد، از تصمیم خود بازگردند؛ زیرا انصراف از یک تصمیم نسنجیده، هر چند که از نظر اخلاقی درست نیست، بهتر از آن است که زن و مرد، خانواده ای متزلزل تشکیل دهند. بنابراین، هیچ یک از نامزدها نمی‌تواند از طریق قضایی، نامزد دیگر را مجبور به ازدواج کند. با این وجود، اگر یکی از نامزدها در به هم زدن نامزدی، مقصر باشد، نامزد دیگر می‌تواند با رعایت حدود قانونی، مطالبه خسارت کند که در ضمن آن، مسئله پس گرفتن هدایا نیز مطرح می‌شود. در واقع، بر هم زدن نامزدی «بدون علت موجه»، یک نوع سواستفاده از حق است و جرم یا تقصیر شمرده می‌شود و مسوولیت مدنی به همراه دارد.

از این رو، زیان‌های ناشی از بر هم زدن ناموجه نامزدی، بر طبق قواعد عمومی مسوولیت مدنی از جمله ماده 331 قانون مدنی و ماده

یکم قانون مسئولیت مدنی، قابل مطالبه است. اگر در اثر برهم زدن نامزدی به حیثیت یکی از طرفین لطمه ای وارد شود کاری از پیش برده نمی‌شود و قانون مدنی در این باره ساکت است اما با توجه به اصل 171 قانون اساسی و قانون مسئولیت مدنی که جبران خسارت معنوی را به صراحت به رسمیت شناخته است، می‌توان به نامزد زبان دیده، حق داد که علاوه بر مطالبه خسارات مادی، جبران زبان‌های معنوی را نیز بخواهد. نحوه، میزان و نوع پرداخت این حق به عهده قاضی و برابر قوانین رایج است.

وقتی دختر پشیمان شود

در برخی از موارد هست که بعد از طی مدتی از دوران نامزدی دختر از انتخاب خود پشیمان شده و خواهان طلاق می‌شود، اما مرد راضی به این کار نمی‌شود. در این مورد باید گفت اجازه طلاق با مرد است و این اجازه پس از وقوع عقد نکاح به صورت صحیح و بر اساس ماده (1062) قانون مدنی، همواره جزو اختیارات و حقوق مسلم مرد به حساب می‌آید و تفاوتی بین دوران نامزدی و بعد از مراسم عروسی وجود ندارد. البته در صورت اصرار زن بر طلاق و عدم رضایت شوهر، خواهان می‌تواند طبق دادخواستی از دادگاه تقاضای طلاق و صدور گواهی عدم امکان سازش کند، بررسی خواسته زن و سایر شرایط و تصمیم نهایی با دادگاه است. در این شرایط اگر دادگاه نیز گواهی عدم امکان سازش را صادر کند، زن در هر دفتر ازدواج و طلاق با همین حکم و بدون رضایت شوهر، می‌تواند صیغه طلاق را جاری کند.

وقتی مرد خواهان جدایی است

شرایط خلاف مورد بالا نیز صادق است. فرض را بر این بگیرید که بعد از مدتی مرد، از ازدواج پشیمان شده و حاضر نمی‌شود با دختری که برای ازدواج انتخاب کرده است زیر یک سقف برود و خواهان جدایی است، در این مورد باید گفت که طلاق به اختیار مرد است و می‌تواند زن خود را برخلاف میل او هر زمان که بخواهد طلاق دهد. در خصوص نفقه با توجه به رویه دادگاه‌ها، نفقه دوران عقد هم قابل مطالبه است که البته اگر شوهر بتواند تمکین نکردن زن را ثابت کند، نفقه‌ای به زن تعلق نخواهد گرفت. اثبات این امر، کار راحتی نیست. نگران نباشید، اوضاع خیلی هم بد نیست، زیرا اگر مرد بخواهد زن را طلاق بدهد و زن راضی به طلاق نباشد؛ باید تمام مهریه، نفقه و اجرت‌المثل زن را در یکجا بپردازد و گرنه با اینکه حق طلاق با مرد است، نمی‌تواند زن خود را طلاق دهد. اگر در دوران عقد عمل زناشویی انجام نشده باشد، زن می‌تواند از حق حبس استفاده کند و تا زمانی که مهریه خود را نگیرد از تمکین خاص اجتناب کند. اما اگر رابطه زناشویی برقرار شده باشد، تمام مهریه به زن تعلق می‌گیرد و حتی حبس او زایل می‌شود.

توقیف اموال

کم نیستند مردانی که حاضر به پرداخت حق مهریه و نفقه همسر خود بعد از جدایی نمی‌شوند. نه به این معنا که مالی ندارند، بلکه گویا در یک ماجرای لج و لجبازی وارد شده و حاضر نیستند این ضرر را پرداخت کنند. این بخش، برای زنانی است که می‌دانند همسرشان توان پرداخت مهریه را دارد، اما زیر بار نمی‌رود. یادتان باشد در مورد توقیف اموال همسر باید شماره پلاک ثبتی ملک یا شماره پلاک خودرو یا نشانی ملک متعلق به وی را به اجرای دادگاه اعلام کنید. البته اگر وی اموالی دارد که به نام خودش نیست، شما نمی‌توانید روی آنها دست بگذارید، این بخش فقط شامل اموالی می‌شود که به نام خودش باشد، اگر پرداخت مهریه برای مرد به صورت غیابی صادر شده باشد مطابق قانون محکوم به رای غیابی می‌تواند تقاضای واخواهی و سپس تقاضای تجدیدنظر کند و برای این امر مهلت قانونی دارد. در ضمن نگران نباشید، بعد از این مدت و براساس مدارکی که شما ارائه کرده‌اید، اگر نتواند ناتوانی خود در پرداخت مهریه ثابت کند، حکم صادر شده تایید و قطعی و قابل اجرا می‌شود.

تکلیف هدایا چه می‌شود؟

هدیه دادن و هدیه گرفتن از اصول اولیه دوره نامزدی است و طرفین برای جلب رضایت زوج یا زوجه خود، سعی می‌کنند هدایایی را هرچند گران قیمت تهیه و به وی اهدا کنند.

ماجرا درست از زمانی آغاز می‌شود که دیگر قرار نیست علاقه ای عمیق بین آنها وجود داشته باشد و تصمیم می‌گیرند تمام رشته های محبت را قطع کنند. در این بین، شاید برای برخی از طرفین این سؤال پیش بیاید که تکلیف هدایای دوران نامزدی چه می‌شود و آیا آنها می‌توانند هدایای خود را پس بگیرند؟ یادتان باشد اگر هدیه‌ها مربوط به دوران زمان عقد باشد، دیگر نمی‌توانید آنها را پس بگیرید، زیرا هدیه به عنوان کادو یا هبه به وی داده شده و غیر قابل استرداد است، اما اگر این هدایا مربوط به دوران قبل از عقد باشد، می‌توان دادخواستی برای پس گرفتن با مطالبه اموال به دادگاه داد و تقاضای پس گرفتن آنها را کرد. اما این روش بسیار وقت گیر و زمان بر است. آرزوی ما این است که هیچ گاه به این بسته نیازی پیدا نکنید.